

af Skolepengene at have et friere Valg, skal jeg heller ikke have noget egentlig Principielt derimod, men Spørgsmaalet er, hvorledes vil det stille sig? Der er, saavidt jeg veed, kun eet Medlem, som har givet et praktisk Forslag i den Henseende, og han er nu fraværende. Han mente at 8—9 Mark maanedlig vilde være passende Skolepenge. Hvilken deilig Stilling for en Skolelærer, naar han fik alle Børnene. Han havde da for det Første Huset, 2 Køer, en Jordlod og 4—500 Kr. aarlig. Han har saa 80 Børn i Skolen og faar 3 Kr. om Maanedes for hvert Barn, — hvilken glimrende Stilling! Og deler han det, bliver der halvt til ham og halvt til den anden. Men hvem betaler det? Det gjør naturligtvis Kommunerne og Forældrene. Det kan ikke undgaas, at, naar man vil sætte Skolepengene op til en saadan Størrelse, at de virkelig kunne hjælpe den rent Ubenidledede til at betale fuldt ud det, han maatte give til Friskolen, vilde det blive meget kostbart; det vilde gaa op i Millioner. Altsaa det kommer ganske an paa, hvorledes det praktisk stiller sig, om man kan gaa ind derpaa. Jeg tvivler derfor om, at det vil kunne lykkes at gennemføre det i den Udstrækning, som Tanken er. En ganske anden Sag er det at gjøre en Del af Lønnen flydende; det tror jeg ikke Nogen bestemmer sig til at gaa ind. Det er nu altsaa egentlig de Indvendinger og Resultater, man fra Friskolens Standpunkt kommer med; det reducerer sig i Virkeligheden til, at de fordrer, at der gjøres noget Mere for Friskolen. Jeg har ikke kunnet faae Andet ud (Bernsten: For Forældrene, jeg har slet ikke nævnet Friskolen). Det er det Samme. Forældrenes Ret til at sende Børnene, hvorhen de ville, ere vi slet ikke imod og det er ikke Noget, der principielt strider mod dette Lovforslag, saa jeg kan ikke se, at der, efter hvad der fra den Side er anført, er nogen Grund til saa stærke Angreb og Udtalelser om, at det ikke kan blive til Noget. — Jeg skal nu tillade mig med et Par Ord at henvende mig til den anden Art af Betragtninger, dem, som fra Kommunernes Standpunkt ere fremte mod denne Lov. Der har man nu ogsaa hørt disse særdeles stærke Udtalelser, at der bliver intet Andet tilbage for Kommunerne efter denne Lov end at betale Penge, men der bliver jo dog for det Første tilbage Retten til at vælge Læreren, og jeg vil i den Henseende mene, at Retten til at vælge Læreren, Hovedpersonen i Skolen, den, af hvem hele Skolens Virksomhed afhænger, er en saa betydelig Ret, at man virke-

lig ikke saaledes kan kaste den til Side. (Berg: Den faae de ikke). Jo, de faae Ret til at indstille Tre, af hvilke den Gne skal tages. Det er altsaa i hvert Fald tilbørlig en Ret, og de ærede Medlemmer vide jo meget godt, at jeg for mit Vedkommende ikke har det Allermindste imod, endog for lang Tid tilbage har anbefalet i en Betænkning, at denne Ret fuldstændig overføres til Forældrene eller Børnenes Børger, naar den paa-gældende Kandidat har de fornødne Kvalifikationer, og jeg skulde tage meget fejl, om ikke den ærede Minister har udtalt, at, naar dette Valg kunde finde Sted i en passende Form, vilde han ikke principielt have Noget derimod. Jeg gaar altsaa ud fra, at denne Ret vilde man uden synderlig Vanskelighed kunne føre igjennem, og naar saa den overveiende Del af Forældrene har denne Ret, forekommer det mig, at der allerede er givet saa Meget, at man ikke kan sige det er aldeles Intet. For Resten vil jeg endnu kun bemærke, at den nævnte Rådelsesmaade netop er den, som i sin Tid blev forlangt fra venstre Side; det var dem, der holdt paa Kommunens Ret og fordrer, at Sogneraadet skulde vælge, og hermed er man nu misfornøjet. Det er ikke det eneste Exempel paa, hvorledes man faar Noget sat igjennem, hvormed man senere er misfornøjet; jeg vil saaledes henvise til Sagførerloven. Nu komme vi til det Næste, til den ulykkelige § 18. Ja, de Herrer, som altid tale om Landens, om Ordets Magt, miskjende undertiden ved saadanne Leiligheder, at det virkelig betyder Noget at have en raadgivende Indflydelse. Det er ikke Meget, i ethvert Tilfælde ikke Alt; men at det ikke er betydningsløst, naar et Sogneraad med Grunde, hentebe fra særegne Forhold, fra de Giendommeligheder, der ere paa Stedet, Kommunens finansielle Tilstand osv. ønsker en Forandring i den lagte Skoleplan med Hensyn til Tinesfordelingen, Ferier, og hvad dertil hører, skulde det dog være mærkeligt, om det ikke vilde faae en betydelig Indflydelse paa den endelige Afgjørelse, selv om det indsendes til Ministeriets Approbation. . . (En Stemme: Nei, Afgjørelsen!) eller Afgjørelse, om man vil, efter først at have indhentet Kommunalbestyrelsens Betænkning. Jeg tror ikke, det vil være vanskeligt i vor Administration at finde mangfoldige Tilfælde, hvor der tages alt muligt Hensyn til saadanne Betænkninger, og hvor man meget ofte retter sig derefter; men selv om man nu gaar til en næriere Underpølse deraf, skulde det da ikke være muligt med god Villie at ud-